

Majandusolümpiaadi piirkonnavoor**6.03.2025****KÜSIMUSED**

Maksimaalne punktide arv – 100.

1. Mia sai 18-aastaseks ja otsustas sünnipäevaks kingitud 1000 euroga alustada investeerimist, kuid jäi mõttesse, kuidas raha paigutada. Mida teeks arukas investor?
 - A. Paigutaks kogu summa ühte praegu kõige edukamasse ettevõttesse.
 - B. Paneks ühe osa suure riskiga krüptovarasse ja teise osa väikese riskiga võlakirjafondi.
 - C. **Seaks eesmärgi ja otsustaks, kas investeerida pikaajaliselt või lühiajaliselt.** 2 punkti
 - D. Soetaks hoopis ühe osa start-up ettevõttest, sest nende väärtus kasvab kiiresti.

2. Nõudluskõver kajastab seost toote
 - A. nõutava koguse ja tarbijate sissetuleku vahel;
 - B. hinna ja tootmiskulude vahel;
 - C. nõutava koguse ja kvaliteedi vahel;
 - D. **hinna ja nõutava koguse vahel.** 1 punkt

3. Statistikaameti andmetel oli 2024. a IV kvartalis tööhõive määr 69,1%. See protsent näitab
 - A. **kui suur osa tööealisest rahvastikust on tööga hõivatud;** 2 punkti
 - B. kui suur osa kogu rahvastikust on tööga hõivatud;
 - C. kui suur osa tööealisest rahvastikust on vormistatud tööle töölepinguga (va ettevõtjad, vabakutselised);
 - D. kui suure osa moodustab aktiivne rahvastik kogurahvastikust.

4. Milline väide hinna kohta **ei ole tõene?**
 - A. Turuhind kujuneb nõudluse ja pakkumise koosmõjul.
 - B. Hinnal on tootjaid suunav ja juhtiv roll.
 - C. Hinnad toimivad ühiskonnas hüviste jaotajana.
 - D. **Hinnad on olulised ainult tarbija ostuotsuste tegemisel.** 2 punkti

5. Ettevõtted segmenteerivad turgu tavaliselt siis, kui
 - A. turg on väga väike;
 - B. seal domineerivad suurliidid;
 - C. toode domineerib turul;
 - D. **turul on erinevate vajaduste ja käitumisega tarbijad.** 2 punkti

6. Milline järgnevatest omadustest **ei ole** teenuse tunnuseks?
 - A. varude puudumine
 - B. protsessipõhisus
 - C. varieeruvus
 - D. **materiaalsus** 2 punkti

7. Millal on ettevõtluses otstarbekas teha kompromisse piirtulude ja piirkulude vahel?
 - A. **Siis, kui piirtulu on suurem kui piirkulu.** 2 punkti
 - B. Siis, kui piirkulu on suurem kui piirtulu.
 - C. Siis, kui piirkulu puudub.
 - D. Siis, kui alternatiivkulu puudub.

8. Toote pakkumiskõvera nihet paremale põhjustab
 - A. **tootmistehnoloogia täiustamine;** 2 punkti
 - B. tootmissisendite hinna tõus;
 - C. tarbijate sissetulekute kasv;
 - D. ettevõtete arvu vähenemine antud tootmisharus.

9. Marianne kukkus libedaga korteriühistule kuuluval kõnniteel ja murdis käeluu. Kuna korteriühistu ei olnud teinud libedustõrjet, siis nõudis Marianne ühistult taastusravi kulude hüvitamist. Korteriühistu pöördus ettenägematute kulutuste korvamiseks kindlustusseltsi poole, millega nad olid teinud lepingu. Paraku kindlustusselts keeldus, sest ühistu oli jätnud sõlmimata

- A. ravikindlustuse;
- B. **vastutuskindlustuse;** 2 punkti
- C. tervisekindlustuse;
- D. elukindlustuse.

10. Tööjaotuse all mõistetakse seda, et

- A. tööjõuturg on segmenteeritud;
- B. kvalifitseerimata töötajad moodustavad teatud osa töötajate üldarvust;
- C. töötaja täidab iga päev erinevat tööülesannet;
- D. **töötajad on spetsialiseerunud teatud tööülesannete teostamiseks.** 2 punkti

11. Kui riigis on ressursid maksimaalselt efektiivselt kasutatud, siis toob kauba A tootmise suurendamine kaasa kauba B tootmise vähendamise. See tähendab, et

- A. inimeste kõik vajadused on rahuldatud;
- B. **tootmisvõimaluste piir on saavutatud;** 2 punkti
- C. ressursse ei saa tootmises ümber paigutada;
- D. alternatiivkulude seadus ei kehti.

12. Kui valitsus tõstab palga alampiiri, siis tõenäoliselt

- A. tööjõu nõudlus suureneb;
- B. **tööjõu nõudlus väheneb;** 2 punkti
- C. tööjõu pakkumine väheneb;
- D. töötust see otsus ei puuduta.

13. Kuidas nimetatakse kinnisvara tagatisel antavat vaba sihtotstarbega laenu, mida võib kasutada remondi, suuremate sisustusostude, õppe- ja ravikulutuste, äritegevuse jm kulutuste finantseerimiseks?

- A. **Hüpoteeklaen** 2 punkti
- B. Kodulaen
- C. Õppelaen
- D. Tarbimislaen

14. Milleks kasutatakse investeerimiskontot?

- A. Ühisrahastusse investeerimiseks
- B. **Väärtpaberiinvesteeringutelt tulumaksukohustuse edasi lükkamiseks** 2 punkti
- C. Osaühingute osade ja aktsiate hoidmiseks
- D. Krüptovaradesse investeerimiseks

15. Mis on mingi kauba alternatiivkulu?

- A. Kauba sisseostu kulu
- B. Kauba tootmiseks kulutatud rahasumma
- C. Müügitulu ja kogukulu vahe
- D. **Teisest kaubast loobumise kulu esimese valiku kasuks.** 2 punkti

16. Malle soovib poole oma rahast investeerida võimalikult väikese riskiga. Milline alljärgnevatest võimalustest on tema jaoks sobivaim?

- A. Investeering aktsiatesse
- B. **Investeering võlakirjafondi** 2 punkti
- C. Investeering indeksfondi
- D. Investeering sõbra poja alustavasse ettevõttesse, mis töötab suurt kasumit

17. Otsusta, milline väide on tõene, milline väär? (iga õige vastus 0,5, kokku 3 punkti)

- A. Eestis saab ettevõtte piiranguteta asutada ükskõik millise riigi kodakondsusega isik. V
- B. Palga alammäär 2025. aastal on 886 eurot. T
- C. Mittetulundusühingu liikmed võivad välja võtta dividende. V
- D. Aktsiaselts on Eestis kõige rohkem levinud ettevõtluvorm. V
- E. Riiklikult kehtestatud alampalk on tulumaksuvaba. V
- F. Võlgniku pankroti kuulutab välja kohus. T

18. Inimkapitaliks nimetatakse

- A. tööjõu ostmiseks kulutatud raha;
- B. **inimesse akumuleeritud teadmisi ja kutseoskusi;** 2 punkti
- C. tööjõu alternatiivkulu;
- D. töötaja poolt valmistatud toodangu maksumust.

19. Kõik transpordivahendi omanikud peavad sõlmima kohustusliku liikluskindlustuse lepingu liiklusõnnetuse korral kahjude hüvitamiseks. Milline allolevatest väidetest on õige?

- A. Ei hüvitata avarii osalenud sõidukite kahjusid.
 - B. Hüvitatakse kannatanu ja õnnetuse põhjustanud sõiduki kahjud.
 - C. Kõik kannatanu kahjud nõutakse välja õnnetuse põhjustanud sõiduki omanikult.
 - D. **Hüvitatakse õnnetuses kannatanu kahjud.** 2 punkti
- <https://www.kindlustusest.ee/pood/liikluskindlustus#h2>

20. Mis alljärgnevatest kuulub makroökonoomika uurimisvaldkonda?

- A. Ettevõtte toote hinnakujundus
- B. TÜ tudengite karjäärivõimaluste uuring
- C. **Tööpuuduse taseme võrdlemine kvartalite lõikes** 2 punkti
- D. Tarbijate sissetulekute uuring.

21. Kes on Eesti e-resident?

- A. **Välismaalane, kes on saanud Eesti digitaalse isikutunnistuse** 2 punkti
- B. Eestimaalane, kes täidab maksudeklaratsiooni digitaalselt
- C. Välismaalane, kellel on Eestis kehtiv tööluba
- D. Eesti kodakondsusega isik, kes töötab välismaal

22. Ettevõtte alustamiseks tehtud investeeringu tasuvusaeg näitab

- A. **kui pika ajaga teenitakse investeeritud raha tagasi;** 2 punkti
- B. kui pika aja järel makstakse omanikele dividende;
- C. millal jõuab ettevõtte esimest korda kasumisse;
- D. kui pika aja järel makstakse investeerijale intressi.

23. Milline alljärgnevast loetelust **ei kuulu** ettevõtte tootmistegurite hulka?

- A. **Juhataja eralennuk** 2 punkti
- B. Kommertslende tegev lennuk
- C. Ettevõttest töötasu saav piloot
- D. Lennukiangaaride all olev maa

24. Kes sai 2024. a Alfred Nobeli mälestusauhinna majanduse alal?

- A. Adam Smith
- B. Alfred Marshall ja Joan Robinson
- C. Abraham Maslow
- D. **Daron Acemoglu, Simon Johnson ja James Robinson** 1 punkt

25. Golfiklubi tõstab väljaku kasutamise hooajatasu. Kui nõudlus on mittehinnaelastne ehk jäik, siis

- A. **müügitulu suureneb;** 2 punkti
- B. müügitulu jääb samaks;
- C. müügitulu väheneb;
- D. suureneb väljaku kasutajate arv.

26. Majandusringluse mudel

- A. **illustreerib vahetustegevuse tähtsust;** 2 punkti
- B. on üks äriplaani nõutud osa;
- C. tõestab, et ettevõtted on vahetustegevuses olulisemad, kui tarbijad;
- D. näitab, kui palju ressursse turul ringleb.

27. Kati ostis 2025. aasta veebruaris spordipoest jalgratta, mille hind oli 480 eurot. Kui palju tasus ettevõtte riigile käibemaksu selle ostu pealt?

- A. 80,00 eurot
- B. 96,00 eurot
- C. **86,56 eurot** 2 punkti
- D. 105,60 eurot

28. Mari ja Maido tegelevad kartulikasvatusega ja vähesel määral ka taluturismiga. Nad valisid ettevõtlusvormi, mille puhul on vähemalt kahe omaniku olemasolu nõue, kes vastutavad ettevõtte kohustuste eest kogu oma varaga. Millise äriühingu nad registreerisid?

- A. **Täisühingu** 2 punkti
- B. Osaühingu
- C. Usaldusühingu
- D. Füüsilisest isikust ettevõtjad

29. Millise nõudluse kohta käiva väite puhul on tegu hinnamõjuga?

- A. Kuigi mahetoodete hinnad on kõrged, on nende tarbimine suurenenud ja vähendanud tavapõllumajandustoodete tarbimist.
- B. **Sigaretide aktsiisitõus tõstab nende müügihinda ja paljud suitsetajad loobuvad selle tagajärjel suitsetamast.** 2 punkti
- C. Kuigi teatrietenduse „Rahamaa“ piletihinnad olid kõrged, müüdi kõik etendused mõne tunniga läbi.
- D. Vorsti läbimüük suurenes iga hinna juures, kui juustu hind tõusis.

30. Jaotamata kasum on ettevõtte

- A. **puhaskasumi osa, mis suunatakse omakapitali suurendamiseks;** 2 punkti
- B. puhaskasum miinus tulumaks;
- C. puhaskasumi osa, mis jaotatakse omanikele dividendideks;
- D. puhaskasum, mis eraldatakse sponsortegevusteks.

31. Eramu maksumus on 1 miljon eurot ja selle kasutusiga 50 aastat. Kui suur on eramu kulum aastas, väljendatuna %-des?

- A. **2%** 2 punkti
- B. 10%
- C. 5%
- D. 50%

32. Eestis on õigus saada töötuskindlustushüvitist

- A. kõikidel Eesti kodanikel;
- B. **koondatud isikutel, kes on teinud vähemalt 12 kuud töötuskindlustusmaksleid;** 2 punkti
- C. kõikidel Eestis töötanud inimestel, kes on kaotanud töö;
- D. isikutel, kes on ühe aasta vältel olnud töötajad.

33. Milline järgnevatest tehingutest suurendab ettevõtte bilansimahtu?

- A. Uue arvuti ostmine
- B. **Pangast laenu saamine** 2 punkti
- C. Klient tasus arve
- D. Töötasude arvutamine

34. Millised väited idufirma kohta vastavad tõele, millised mitte? (iga õige vastus 0,5, kokku 3 punkti)

A. Idufirma toodet või teenust ei ole veel äriselt tõestatud.	T
B. Idufirmal on väljakujunenud kindel kliendibaas.	V
C. Idufirma ärimudel võib ettevõtte arengu käigus muutuda.	T
D. Kõige rohkem idufirmasid tegutseb tehnoloogia alal.	T
E. Idufirmad laenavad arendustööks raha välispankadelt.	V
F. Idufirma võib tegevuse käigus korduvalt raha kaasata.	T

35. Eesti Vabariigi 54. valitsuse koosseisu kuuluvad peaminister ja 13 erinevate valdkondade eest vastutavat ministrit. Märgi loetelus, milline minister kuulub (T) ja milline ei kuulu (V) praegusesse valitsusse. (Iga õige vastus 0,5 punkti, kokku 3 punkti.)

A. Kliima- ja energiaminister	V
B. Regionaal- ja põllumajandusminister	T
C. Taristuminister	T
D. Majandus- ja tööstusminister	T
E. Rahandusminister	T
F. Digiminister	V

36. Kui satud täiesti uude e-poodi, milles on eriti ahvatlevad hinnad, siis tasub enne ostu sooritamist otsida e-poe veebilehelt usalduse ja turvalisuse tõendeid. Leia loetelust, millised tunnused tõstavad e-poe usaldusväärsust? (Iga õige vastus 0,5 punkti, kokku 3 punkti.)

A. brauseri aadressirea ees on sümbol

B. e-poe veebiaadress algab http://

C. lehekülg kannab märgist:

D. e-poele saab tasuta ainult pangaülekandega

E. lehekülg kannab turvamärgist

F. brauseri aadressirea ees on sümbol

Liisa Mets õpib ülikoolis ning on osav käsitöötaja. Ta otsustas puuvillalõngast omavalmistatud toppe müügiks valmistama hakata, et taskuraha teenida. Sellise väikesemahulise ja ilmselt mitte pideva töö tegemiseks registreeris ta end füüsiliselt isikust ettevõtjana ehk FIE-na 2024. aasta jaanuaris ning on mittekäibemaksukohuslane. Oma tooteid müüb ta sotsiaalmeedia kaudu.

37. Milline järgnevatest väidetest on füüsilisest isikust ettevõtja ehk FIE kohta tõene, mis vale?

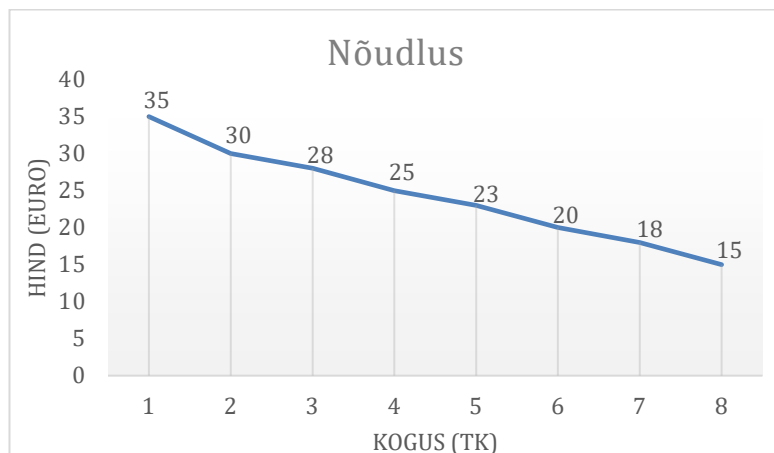
(Iga õige vastus 0,5 punkti, kokku 3 punkti.)

A. FIE ja temale kuuluv ettevõtte ei ole juriidiline isik.	Õ
B. FIE ei pea pidama oma tegevuse kohta raamatupidamisarvestust.	V
C. FIE kui ettevõtja vastutab oma majandustegevuse eest kogu oma varaga.	Õ
D. FIE-d kui väikeettevõtjad, ei ole kunagi käibemaksukohuslased.	V
E. FIE on enimlevinud ettevõtlusliik Eestis.	V
F. FIE peab maksma tulu- ja sotsiaalmaksu.	Õ

38. Kes on Liisa kui ettevõtja tööealise elanikkonna hulgas?

A. töötu	
B. hõivatu	1 punkt
C. heitunu	
D. majanduslikult mitteaktiivne isik	

39. Liisa suudaks maksimaalselt valmistada 8 toppi kuus. Et teada saada, kas tema toppidel oleks ostjaid, korraldas Liisa oma Facebook'i sõprade seas turu-uuringu ja koostas vastavalt sellele nõudlust kirjeldava graafiku (joonis 1). Otsusta joonise 1 põhjal, kas toppide hinnaelastsus hinnavaheemikus 28 kuni 35 eurot on elastne või jäik?

Joonis 1. Toppide nõudlus

- A. Elastne
B. Jäik

1 punkt

Naiste ühe M-suuruses topi valmistamiseks kulub ca 300 g erivärvilist lõnga. Liisa ostis Novita puuvillast lõnga 40 eurot/kilo ning uue varraste komplekti hinnaga 5 eurot. Kuna Liisa töötab kodus, on tal seaduse järgi võimalik osa kodu kommunaalkuludest kanda oma ettevõtluse kuludesse. Selleks on 10 eurot kuus. Endale ta palka ei maksa.

Tabel 1. Toppide kudumise tulud ja kulud **esimesel** kuul (eurodes)

Hind (eurot)	Nõudlus (tk)	Püsikulu (eurot)	Muutuvkulu (eurot)	Kogukulu (eurot)	Müügitulu (eurot)	Kasum (eurot)
35,00	1	15,00	12,00	27,00	35,00	8,00
30,00	2	15,00	24,00	39,00	60,00	21,00
28,00	3	15,00	36,00	51,00	84,00	33,00
25,00	4	15,00	48,00	63,00	100,00	37,00
23,00	5	15,00	60,00	75,00	115,00	40,00
20,00	6	15,00	72,00	87,00	120,00	33,00
18,00	7	15,00	84,00	99,00	126,00	27,00
15,00	8	15,00	96,00	111,00	120,00	9,00

Järgmistele küsimustele vastamiseks kasuta lisamaterjalist tabelit 1.

40. Milline on toppide kudumise püsikulu? **Vastus:** 15,00 eurot 2 punkti
41. Milline on 6-nda topi kudumise piirkulu? **Vastus:** 12,00 eurot 2 punkti
42. Milline on 5-nda topi piirtulu? **Vastus:** 15 eurot 2 punkti
43. Milline on ühe topi keskmine omahind, kui kootakse 5 toppi? **Vastus:** 15,00 eurot 1 punkt
44. Mitu toppi oleks optimaalne kududa ühes kuus? **Vastus:** 5 toppi 1 punkti

45. Millisesse teenuste rühma kuulub Liisa kudumite müük partnerlusviisi järgi?

- A. **B2P**
- B. B2C
- C. P2P
- D. P2B

2 punkti

46. Liisa ei suutnud õpingute kõrvalt piisavalt toppe kududa ning kutsus sõbranna Elise appi. Liisa vormistas Elise tööle lepinguga, mille puhul töövõtja saab ise valida tööaja ja -koha. Elise saab tasu pärast tellimuse täitmist, puhkusetasule tal õigust ei ole. Millise lepinguga oli tegemist?

- A. Töölepinguga
- B. **Töövõtulepinguga**
- C. Käsunduslepinguga
- D. Renditöölepinguga

2 punkti

47. Kus pidi Liisa tööle võetud Elise registreerima?

- A. **Töötamise registris**
- B. Haigekassas
- C. Töötukassas
- D. Rahvastikuregistris

2 punkti

48. Ühes aastas kudusid Liisa ja Elise kokku 60 toppi, nendest 20 tükki Elise. Liisa maksis vastavalt kokkuleppele ühe topi kudumise eest Elisele 10 eurot. Milline oli FIE Liisa Mets tööjõukulu? Kirjuta vastus täpsusega kaks kohta pärast koma!

Vastus: 267,60 eurot

2 punkti

49. Liisa tegeles raamatupidamisega ise. Millist raamatupidamise arvestust peab FIE pidama?

- A. Tekkepõhist raamatupidamist
- B. **Kassapõhist raamatupidamist**

1 punkt

50. Milline on FIE Liisa Mets aasta maksustatav ettevõtlustulu ehk kasum, kui ta valmistab 60 toppi aastas ja müüb need hinnaga 23 eurot tükk?

Tabel 2. FIE Liisa Mets tulud ja kulud aastas (eurodes)

	2 punkti	1 punkt
Müügitulu	1380,00	1380,00
Kulud:		
Püsikulu	125,00	125,00
Materjalikulu	720,00	720,00
Tööjõukulu	267,60	266,00
Kulud kokku:	1112,60	1111,00
Kasum	267,40	269,00

Vastus: 267,40 eurot

2 punkti

Kui tööjõukulu arvutamisel ei arvestatud töötuskindlustust ja saadi kasumiks 269,00 eurot - 1 punkt.

51. Kuidas on FIE Liisa Mets tulu maksustatud?

- A. Peab maksma 22% kasumilt
- B. Peab maksma 20% müügitulult
- C. **Ei pea maksma tulumaksu, sest teenitud aastatulu on väiksem, kui maksuvaba tulu.**

2 punkti

- D. Ei pea midagi maksma, sest FIE-d on maksuvabad